Міністерство освіти і науки України
Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Філологічний факультет
Центральна наукова бібліотека
Українська бібліотечна асоціація
Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
Львівська муніципальна бібліотека
Видавництво Олександра Савчука (м. Харків)
Національна бібліотека Польщі
Польський Інститут у Києві
Відділ Європейських колекцій Британської бібліотеки

УКРАЇНСЬКА КНИГА: ДОСЛІДЖЕННЯ, ЧИТАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ

Матеріали міжнародної наукової конференції
м. Харків (Україна), 11–12 листопада 2025
Електронний ресурс

UKRAINIAN BOOK: RESEARCH, READING, SAVING

Proceedings of the International Scientific Conference
Kharkiv (Ukraine), 11–12 November 2025
Electronic resource

ХАРКІВ
2026

УДК 002.2(477)(063)
У 45

Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням
Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 12 від 10 липня 2026 року)

У 45 Українська книга: дослідження, читання, збереження: Матеріали міжнародної наукової конференції (м. Харків, Україна, 11–12 листопада 2025 року) [Електронний ресурс] = Ukrainian book: research, reading, saving : Proceedings of the International Scientific Conference (Kharkiv, Ukraine, 11–12 November 2025) / уклад. І. К. Журавльова, К. А. Лискова ; ред. О. А. Яковенко ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. [Електронний ресурс]. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2026. (PDF 183 с.)
URI https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/36288

У матеріалах міжнародної конференції «Українська книга: дослідження, читання, збереження» представлені статті, в яких доповідачі з України, Польщі, Великої Британії надавали історико-книгознавчий аналіз українським колекціям, що зберігаються в бібліотеках України та за кордоном, викладено методичні засади історико-книгознавчого дослідження стародрукованих видань як джерело історії книжкової культури, освітлено сучасний стан українських колекцій, також представлено досвід оцифрування українських колекцій та надання їх до відкритого доступу.

УДК 002.2(477)(063)

URI https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/36288

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2026
© Автори статей, 2026

УДК 82:94(477)”1921/1991”(043.2)

ГЕНІАЛЬНІ ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ 20–30 РОКІВ XX СТ., ЩО БУЛИ ВТРАЧЕНІ ЩОНАЙМЕНШЕ НА ПІВСТОЛІТТЯ (ВАСИЛЬ МИСИК, МАЙК ЙОГАНСЕН, МИРОСЛАВ КАПІЙ)

СОКОЛОВА Ірина Василівна,

завідувач відділу наукової обробки літератури,
Бібліотека Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна

Харків, як столичне місто, у 20–30-тих роках XX ст., став майданчиком для відродження української літератури. Виникає декілька літературних об’єднань – ВАПЛІТЕ, «Гарт», «Плуг», «Техно-мистецька група А», «Нова генерація».

Та з остаточним приходом до влади Сталіна репресовано низку талановитих письменників. Майстерні твори українською блокувалися Радянським Союзом, щоб не дозволяти українській літературі творитися. Тепер, через багато років, ці твори доступні для українських читачів.

Ключові слова: Йогансен, Мисик, Капій, червоний ренесанс, розстріляне відродження, Харків, XX століття, література 20-30-х, репресовані письменники

Впродовж століть агресивна політика русифікації, що впроваджувалась царським урядом, майже витіснила українську мову з офіційного вжитку. Мовою, що послуговувалися всі державні установи, суди, школи, виші, мовою науки та мистецтва була російська мова. Українська мова була лише мовою українського села. Міста було русифіковано.

Величезний шанс українська мова отримала за часів УНР і Гетьманату. Було відновлено українську пресу, відроджується книгодрукування українською, стрімко розвивається український театр, почали відкриватися українські школи, було засновано Українську академію наук. А українська самоідентичність отримала життєво необхідну підтримку, яка дозволила пережити сталінські репресії.

Більшовики, захопивши владу в Україні, спочатку не підтримували українську мову, більше воліли послуговуватися російською. Та з середини 1919 року зрозуміли – встановлення радянської влади в Україні неможливе без залучення української інтелігенції та підтримки українського селянства. Було розпочато українізацію в рамках коренізації, тобто політики залучення корінного населення республік і автономій СРСР до місцевої влади, та надання їхнім мовам офіційного статусу. Національне питання було докладно розглянуто на XII з’їзді РКП(б) у квітні 1922 року.

А 1 серпня 1923 року ВУЦВК та Раднарком УСРР опублікував декрет «Про заходи забезпечення рівноправності мов і сприяння розвиткові української мови», де накреслювалися практичні заходи щодо активного вивчення української мови працівниками радянських установ, вивчення української мови в загальноосвітніх школах і професійно-технічних закладах та викладання українською мовою у вищій школі.

Саме політика українізації, а також політичні амністії 20-х років, вселили в багатьох представників української інтелігенції віру в можливість «радянської України» й сприяли їхньому поверненню й співпраці з комуністами.

«Українізація… є результат непереможної волі тридцятимільйонної нації». (Микола Хвильовий)

Тож, сьогодні хочу представити три книги, які були написані в 30-ті роки минулого століття, але були забуті на десятиліття, бо з різних причин були не доступними для пересічного читача.

Це – «Йогурта: (Повість про старий Харків)» Майка Йогансена, збірка поезій «Трави» Василя Мисика та повість Мирослава Капія «Країна блакитних орхідей».

Харків, як столиця, став одним з ключових осередків для літераторів та діячів культури. Революція стала колосальним потрясінням, то ж не дивно, що більшість інтелігенції, яка страждала від духовної задухи в імперії, сприйняла її з ентузіазмом. Митці з завзяттям узялися до розбудови нового справедливого ладу, який манив солодкими обіцянками.

Одним з них був Майк Йогансен. Він стояв у витоків харківського літературного авангарду, вишуканий поет і неперевершений лінгвіст, поліглот, перекладач, сценарист епохи українського Відродження… Його ім'я стало символ українського Ренесансу. Справжнє ім'я митця – Михайло Гервасійович Йогансен.

На запитання, чому він пише українською мовою, літератор відповідав: «Бо я не живу в Ірляндії, не живу в Тамбові». Йогансен в автобіографії написав, що перейшов на українську мову 1918 року під впливом вчителів гімназії імені Грінченка, де викладав латину.

Майк здобув у Харкові гарну гімназійну й університетську освіту: закінчив історико-філологічний факультет Харківського університету. Він володів давньогрецькою мовою і латиною, німецькою і польською, добре знав англійську. Завдяки йому ми маємо талановиті переклади українською Шиллера, Шекспіра, Едгара Аллана По, Редьярда Кіплінґа.

У мистецькому Харкові Йогансен зблизився з талановитими Хвильовим, Сосюрою, Елланом-Блакитним. У 1923 році вони утворили творчу спілку «Гарт»: дружили, веселилися, створювали нову цікаву

літературу. За два роки він з групою колег вийшов із «Гарту» і заснував літературне об'єднання ВАПЛІТЕ. Саме цю завзяту творчу спілку згодом із особливою люттю розгромили сталінські кати.

Йогансен був мотором мистецького життя нашого міста: дружній, яскравий, богемний, він полюбляв жарти, містифікації та розіграші, грав у футбол, теніс, шахи та залучав інших до веселих витівок і пригод.

Йогансен організував «Техно-мистецьку групу А», випускав «УЖ» (Універсальний журнал). Його гасло: «Немає в світі такої речі, про яку не можна цікаво розповісти». Вважав, що кожен літератор має вміти розкрити будь-який сюжет, описати захоплюючу «подорож довкола власної кімнати».

Майк випробовував себе у різноманітних жанрах. Він писав романи, нариси, титри для німого кіно, поезії, дитячі оповідання про «Кота Чудила», гуморески. Українці любили його прозу: насмішкувату, абсурдистську, перемежовану приказками та байками.

А найбільше – роман-містифікацію, детектив «Пригоди Мак-Лейстона, Гаррі Руперта та інших» і повість «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію».

Оригінальний стиль його поезій захоплював і прихильників, і критиків. У Йогансена є вірші у футуристичному стилі та в романтичному: він придумував цікаві сюжети, балади. Митець також цікавився наукою: писав праці з теорії літератури, укладав словники, брав участь у створенні «скрипниківки» – українського правопису 1928 року.

Блискуча харизма Йогансена та оригінальна манера творчості зробила його чи не найяскравішою зіркою Харкова та українського авангарду загалом. Його талант захоплював, усюди навколо Майка миттєво збирався натовп зачарованих фанатів. Ерудиція, шарм, талант оповідача були неперевершені.

Таку непересічну особистість помітили й сталінські каральні органи. Ілюзія свободи 20-х і початку 30-х років зникала, насувався тоталітарний жах.

Щоб розв'язати проблему з житлом, письменники у 1930 році створили кооператив та побудували будинок «Слово».

За задумом радянських ідеологів, що опікувалися умовами роботи письменників, дім мав стати райським місцем. Інтелігенція мала жити в окремих квартирах, з гарячою водою та комфортом.

В усі квартири поставили телефони. Невідомо, чи для зручності власників, чи для полегшення роботи спецслужб. Про зміст дружніх розмов невдовзі довелося говорити зі слідчими…

Події розвивалися трагічно – 13 травня 1933 року в квартирі № 9 у

харківському будинку «Слово» застрелився Микола Хвильовий. За день до цього заарештовано його сусіда і товариша Михайла Ялового.

Так почався трагічний етап історії цієї знаменитої споруди, з якою пов'язано дуже багато значущих для розвитку нашої культури історій.

18 серпня 1937 року Йогансена заарештували співробітники НКВС у його харківській квартирі в будинку «Слово». Його звинуватили в участі в українській націоналістично-терористичної організації. Майк і його «соратники» нібито планували замах на керівництво комуністичної партії – мали розстріляти їх з мисливської рушниці.

Тверді принципи не дозволять письменнику обмовити в катівнях НКВС інших українських митців – він навідріз відмовлявся визнати Остапа Вишню терористом. Поета розстріляли у Києві. Йогансен не дожив одного дня до свого 42-річчя.

«Югурта» – останній роман Йогансена з підзаголовком «Повість про старий Харків». Дослідники вважають, що твір надрукували, однак увесь наклад знищили, оригінальний рукопис українською було вилучено НКВС.

Головний герой Югурта – це сам письменник. Твір є автобіографічним, Йогуртою Майка називали батьки.

Роман є останнім твором Йогансена, написаним в 1936 році – за рік до розстрілу.

З протоколу допиту Йогансена: «… в "Літературному журналі" № 1 за 1936 рік надрукована моя повість "Югурта"… у цій повісті я описував старий Харків, приблизно посередині роману я у законспірованому вигляді виклав пародію на радянський суд – по суті, фашистська агітація"».

Чернетки роману збереглися російською, оскільки їх зробив польсько-російський перекладач Павло Зенкевич.

Літературознавця Ярина Цимбал перекладає чернетки письменника з російської на українську, а пізніше їх видадуть. «Югурта (Повість про старий Харків)» довгий час вважалася втраченою.

20 років потому засудження і вирок було визнано безпідставними. Майк Йогансен був повністю реабілітований 28 березня 1958 року.

Коли після реабілітації розстріляного 1937 року «ворога народу» Йогансена його твори нарешті повернулися до читача, виявилося, що в українській літературі був блискучий конструктивізм, неперевершений авангардний роман, вироблений жанр літературного нарису.

А ще Майк Йогансен написав дивну книжку під назвою «Як будується оповідання». В анотації написано, що це посібник з порадами, як стати письменником.

Зараз книги Майка Йогансена масово перевидаються і читач має змогу доторкнутися до його літературної спадщини.

Історія з втраченими на роки творами Майка Йогансена не була єдиною.

У будинку «Слово» пройшли масові арешти… 4 листопада 1934 року енкаведисти за чужим ордером затримали Василя Мисика. Молодий, дуже талановитий, цілковито далекий від політики лірик. Ордер був на сусіда з 4 поверху драматурга Василя Минка, вдома його не застали. Можливо, попереджений про арешт Минко втік у Підмосков'я. Та план треба виконувати, тож спустилися на третій поверх у квартиру іншого Василя – Мисика. Коли наказали збиратися, молодий поет попросив показати ордер на арешт. Там стояло ім'я сусіда, Минка, та це не зупинило стражів порядку… «Галочку» у списку поставили проти Василя Минка, і це врятувало йому життя.

Василь Мисик, що так і не визнав ніякої вини, не підписав жодних визнань, все таки уник найстрашнішої долі. Він відсидів свій п'ятирічний строк та повернувся до Харкова напередодні війни...

Як поет, Василь Мисик став відомим, коли йому не сповнилося ще й шістнадцяти років. Його відкрив світу вчитель, Аркадій Казка. Молодий талановитий український інтелігент на світанку 20-х років приїхав учителювати в рідне село Василя Мисика Новопавлівку на Дніпропетровщині. Патріот і великий естет, він мав рідкісну здібність передавати це своїм учням. Василь Мисик здивував талановитого вчителя своєю любов'ю до слова, тонким відчуттям ритму, образним баченням світу. Аркадій Казка збагнув, що підліток таїть в собі неординарний поетичний талант. То ж він зібрав декілька найкращих поезій свого учня й послав Тичині. Тичина показав Зерову, Филиповичу, Рильському. Всі прийшли до висновку, що в літературу приходить новий справжній поет. Це відкрило п'ятнадцятирічному юнакові двері всіх великих журналів. Вже 1923 року журнал «Червоний шлях» надрукував першу поезію Василя Мисика. Авторові не сповнилося ще й шістнадцяти років. З того часу його ім'я почало з'являтися в багатьох інших тогочасних часописах.

А 1927 року вийшла перша збірка його поезій «Трави». Видало цю збірку престижне видавництво елітарної групи письменників ВАПЛІТЕ. Це означало, що дев'ятнадцятирічний поет входив у коло вибраних і визнаних: П. Тичини, М. Хвильового, М. Куліша, О. Довженка, М. Бажана, М. Рильського. Таким чином Василь Мисик увійшов у літературу.

Григорій Костюк у своїх спогадах так описує Мисика:

«Вище середнього зросту, стрункий, з гарним мужнім, продовгастим обличчям, темний шатен, з високим чолом, прямим носом і великими, розумними карими очима. Мовчазний, зосереджений на слуханні й спостереженні, не квапливий, з повільними рухами, але завжди уважний

і дружньо усміхнений, – він справляв враження вихідця з високої традиційно-інтелігентської родини. А насправді було це в нього вроджене. Бо ж не міг син багатодітної селянської родини (він був восьмою дитиною в батьків) дістати в ній таке виховання».

Мисик у Харкові працював бібліотекарем у Будинку літератури ім. Блакитного. Та після арешту Василь Мисик був втрачений для читача на 25 років.

Біографічний вимір життя поета – це два концтабори (сталінський та гітлерівський), участь у Великій Вітчизняній війні (у лавах Радянської армії), повоєнні поневіряння, переслідування, робота в колгоспі, а потім на шарикопідшипниковому заводі в Харкові. Після реабілітації (1956) в часи Хрущовської відлиги виходять друком епохальні книги: «Борозни» (1962), «Чорнотроп» (1966), «Біля криниць» (1967), «Берег» (1972). Ці книги з новою силою показали, що до читача повернувся глибоко національний поет. Вибір слова, світосприйняття, емоційна оцінка – уся авторська позиція Василя Мисика визначається насамперед його приналежністю до українського етносу.

Великий материк творчої спадщини поета ще відкривати й відкривати… Незважаючи на вирвані роки, а то й цілі десятиліття, на зруйноване вщент здоров'я, він встиг зробити дуже багато.

У творчому спадку поета не було творів гострополітичного змісту. Він не закликав до повалення політичного ладу, за панування якого зазнав стільки поневірянь, який жорстоко і послідовно намагався знищити його фізично й морально. Мисик писав здебільшого філософську та пейзажну лірику, але цензори слушно вбачали в цих творах небезпеку та загрозу. Для них не прийнятним і небезпечним був сам тип людини, що його втілював поет, його бездоганність і шляхетність. Таке не вибачалося. Багатьох дратував цей аристократизм жестів, ходи, ця зовнішня стриманість, неймовірна вимогливість до себе, це раритетне поєднання почуття людської гідності та повної відсутності гордині. Усі ці риси свідчили – перед нами Людина вищого ґатунку.

На жаль, Василь Мисик на сьогодні аж надто забутий… Життя Василя Мисика – це втілення сковородинівської філософії серця. Він жив як мислив і мислив як жив. Василь Мисик актуальний сьогодні як моральний взірець для молоді: ось людина, що пройшла крізь усі криваві пекла 20-го ст.

До 100-річчя поета у Харкові вийшла книжка вибраної лірики Василя Мисика «Чорнотроп» у видавництві «Майдан», (2007).

А у 2015 році у цьому ж видавництві вийшла збірка «Під знаком Мисика: Антологія сучасної української поезії». До неї увійшли твори тих

харківських авторів, чиї перші кроки у літературі робилися в силовому полі естетики та життєвого прикладу Василя Мисика.

У цій статті використані спогади про Василя Мисика, що були опубліковано у збірці «...І цілий всесвіт допоміг нести. Василь Мисик».

Втраченою на довгі роки була і повість Мирослава Капія «Країна блакитних орхідей», над якою автор працював у 1929–1930 роках.

«Війна світів» Герберта Велса, марсіанська трилогія Е́дгарта Бероуза – книги, на яких виросли сотні тисяч школярів по всьому світі. Їх знають, цитати із них можна зустріти в якості епіграфів. Як це часто буває, українцям більше відомі іноземні автори, аніж свої. Так сталося зі спадщиною уродженця Тернопільщини Мирослава Капія – автора повісті про дослідження Марса «Країна блакитних орхідей».

Цю повість навряд чи дозволили б опублікувати в Радянському Союзі, проте вона виходить друком у Львові 1932 року у видавництві «Новий час». Її вважають одним із перших творів про космічні польоти в українській фантастиці.

А потім про неї забули. Як і про автора – українського письменника-фантаста, поета, викладача, перекладача, історика і фольклориста.

Книга виявилася багато в чому пророчою. У XXI столітті: існує незалежна, самостійна, соборна Україна, гербом якої є тризуб. У Києві існують площі Мазепи та Героїв Крут. Україна XXI століття в уявленні Мирослава Капія – це демократична, президентсько-парламентська держава, на чолі якої стоїть гетьман. Вона має власну тверду валюту – гривню. Окрім того, існує українська автокефальна церква, яку очолює кардинал. Україна має авторитет серед інших держав, а в Києві, який є столицею незалежної держави, розміщено цілий ряд посольств іноземних держав.

Вражає відсутність згадок про Росію, виникає враження, що її взагалі не існує в майбутньому.

Україна ж у цьому творі постає космічною державою, що співпрацює зі США, Англією, Німеччиною, бере участь у програмі польотів до інших планет, що розміщені в глибинах космосу. Працює надсучасна Святошинська обсерваторія, що фіксує корабель Queen of Victoria, який рік тому на Марс відправили, і ось він нарешті повертається і летить до Києва...

Художній світ повісті Мирослава Капія оптимістичний, життєствердний, автор вражає своєю прозірливістю: він передбачає не лише існування незалежної української держави, а й появу телебачення, масового автомобілебудування, планів щодо колонізації Марсу.

За сюжетом повісті він вже підкорений землянами, бо таємнича

Атлантида не зникла повністю через виверження вулканів, а частина її мешканців відлетіла на Марс й змогла там вижити. А аборигенами Марсу є дивовижні блакитні орхідеї, які мають очі та жахають людей.

Мирослав Капій був невигідним у часи СРСР, бо писав про незалежну Україну як космічну державу. І байдуже було ідеологам до того, що він описав можливість створення багатьох винаходів, як-от пристрою для відеоспілкування на відстані на зразок того, як це робимо по «Скайпу», приладу для визначення точних траєкторій космічних тіл, відкриття заводу по випуску автомобілів у Кременчуці тощо.

Минулого року книга була перевидана у видавництві «Ще одну сторінку». Ця повість розкриває важливі теми екології, технологій та людської природи, змушуючи задуматися про наше місце у всесвіті. Це глибока, багатошарова наукова фантастика, що додає оптимізму.

Цілий шар українського мистецтва був знищений, але сьогодні ці книги до нас повертаються.

Література

1. Агеєва В. Майк Йогансен: творець українського авангарду, який загнав Маяковського під стіл. BBC NEWS Україна. 27.10.2020. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/blogs-54612239 (дата звернення: 11.06.2026).
2. Агеєва В. «Слово»: будинок смерті українського відродження. BBC NEWS Україна. 13.05.2018. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/blogs-44068603 (дата звернення: 11.06.2026).
3. Антонюк Н. Василь Мисик: Прекрасне слово, але що в ньому, як не від серця йде воно? Український інтерес. 24.07.2025. URL: https://uain.press/blogs/vasyl-mysyk-prekrasne-slovo-ale-shho-v-nomu-yak-ne-vid-sertsya-jde-vono-1302939 (дата звернення: 11.06.2026).
4. Дзира О. Війна з українською книгою: радянські часи та сучасні реалії. Українознавчий альманах. 2022. Вип. 30. С. 59–64.
5. Йогансен М. Майк Йогансен про себе. Автобіографія. Вечірнє радіо : газета. 1929. № 3. Відомості взяті з публ. : Facebook : Музей-квартира Миколи Бажана. 28.10.2016. URL: https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1092007950894679&id=837087206386756&set=a.840640399364770 (дата звернення: 11.06.2026).
6. Ковальова О. Роздуми про сходження духу. ...І цілий всесвіт допоміг нести. Василь Мисик / упоряд. О. Ковальова. Харків, 2021. С. 93–106.
7. Костюк Г. Василь Мисик. ...І цілий всесвіт допоміг нести. Василь Мисик / упоряд. О. Ковальова. Харків, 2021. С. 17–35.
8. Мадієвський В. Втрачений автобіографічний роман Йогансена «Югурта» перекладають українською. Укрінформ. 16.10.2025. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993509-vtracenij-avtobiograficnij-roman-jogansena-ugurta-perekladaut-ukrainskou.html (дата звернення: 11.06.2026).

9. Мороз В. Історія фантаста із Тернопільщини, або Як уявляли дослідження Марса понад 80 років тому. 20 хвилин. 12.09.2021. URL: https://te.20minut.ua/Nashe-mynule/miroslav-kapiy---fantast-iz-ternopillya-abo-yak-uyavlyali-doslidzhenny-10524996.html (дата звернення: 11.06.2026).

10. Стріха М. Василь Мисик – той, хто вижив на Соловках. Радіо Свобода. 22.02.2012. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/24492929.html (дата звернення: 11.06.2026).

11. Сухіна С. Василь Мисик: літературні острови. ДніпроКультура : портал. 19.08.2021. URL: https://www.dnipro.libr.dp.ua/Vasyl_Mysyk (дата звернення: 11.06.2026).

12. Хомяков Р. Фантастика в часи індустріалізації: 6 найдивніших романів. Амнезія: Історія української культури. 02.11.2018. URL: https://amnesia.in.ua/amazing-stories (дата звернення: 11.06.2026).

13. Цимбал Я. «Авангардист» Майк Йогансен та літературна традиція. Історико-літературний журнал. 2001. Вип. 6. С. 200–205.

14. Цимбал Я. Література 1920-х. Локальна історія. 30.08.2020. URL: https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/literatura-1920-ikh-iarina-tsimbal/ (дата звернення: 11.06.2026).

15. Шевцова С. Українізація по-московськи: пряник, що став батогом, або Як більшовики українців українізували. Укрінформ. 08.11.2018. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2575613-ukrainizacia-pomoskovski-pranik-so-stav-batogom-abo-ak-bilsoviki-ukrainciv-ukrainizuvali.html (дата звернення: 11.06.2026).

16. Шугай В. Казка Аркадій Васильович. Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2011. Т. 11. URL: https://esu.com.ua/article-12231 (дата звернення: 11.06.2026).

17. Ямпольська Т. Людина епохи Ренесансу: Майк Йогансен. Накипіло. 04.11.2023. URL: https://nakypilo.ua/teksty/istoriia/liudyna-epokhy-renesansu-maik-yohansen/ (дата звернення: 11.06.2026).

UDC 82:94(477)”1921/1991”(043.2)

BRILLIANT WORKS OF UKRAINIAN WRITERS OF THE 1920s–1930s, LOST FOR AT LEAST HALF A CENTURY (VASYL MYSYK, MAIK YOHANSEN, MYROSLAV KAPIY)

Iryna SOKOLOVA,

Head of the Scientific Literature Processing Department,
Library of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics,
Kharkiv, Ukraine

Kharkiv, as a capital city, in the 20s and 30s of the 20th century, became a platform for the revival of Ukrainian literature. Several literary associations emerged – VAPLITE, “Gart”, “Plough”, “Techno-Art Group A”, “New Generation” …

But with the final coming to power of Stalin, a number of talented writers were repressed.

Talented works in Ukrainian were blocked by the Soviet Union in order not to allow Ukrainian literature to be created. Now, many years later, these works are available to Ukrainian readers.

Keywords: Johansen, Mysyk, Kapiy, Red Renaissance, Shot Revival, Kharkiv, 20th century, literature of the 20s-30s, repressed writers.